

Nederlandse Privacy Awards 2018

Juryrapport

Tijdens de Nationale Privacy Conferentie van Privacy First en ECP zijn op 30 januari 2018 de Nederlandse Privacy Awards uitgereikt.

De Nederlandse Privacy Awards bieden een podium aan bedrijven en overheden die Privacy zien als een kans om zich positief te onderscheiden en privacyvriendelijk ondernemen en innoveren tot norm te maken. *Privacy by design* vormt daartoe de sleutel.

Er zijn 4 categorieën waarvoor inschrijvingen genomineerd konden worden:

1. categorie Consumentenoplossingen (van bedrijven voor consumenten)
2. categorie Bedrijfsoplossingen (binnen een bedrijf of business-to-business)
3. categorie Overheidsdiensten (van de overheid voor burgers)
4. Aanmoedigingsprijs voor een baanbrekende technologie of persoon.

Uit de diverse inzendingen heeft de onafhankelijke vakjury de volgende genomineerden per categorie bepaald:

Consumentenoplossingen:	Bedrijfsoplossingen:	Overheidsdiensten:
IRMA (I Reveal My Attributes)	TrustTester	Jeugd Implementatieplan Privacy (gemeente Amsterdam)
Schluss	Personal Health Train	

Tijdens de Nationale Privacy Conferentie zijn de genomineerde projecten aan het publiek gepresenteerd. Naast deze genomineerden heeft de jury besloten om op eigen initiatief een Aanmoedigingsprijs uit te reiken.

De winnaars van de Nederlandse Privacy Awards 2018 zijn:

- **IRMA (I Reveal My Attributes)**
- **De studenten achter het referendum over de nieuwe Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten ('Sleepwet'-studenten, Aanmoedigingsprijs).**

Hieronder volgt een korte toelichting van de jury bij alle genomineerde projecten:

Algemeen

Privacy kent helaas nog steeds enkele misverstanden als het gaat om wat het recht beoogt te beschermen. De jury heeft dan ook bij de beoordelingen van de inzendingen gekeken naar de interpretatie van dit belangrijke recht. Hoewel regie over gegevens door de burger zelf bijdraagt aan een betere privacybescherming, is het niet altijd wenselijk. Privacy wet- en regelgeving bieden immers ook ruimte voor een professionele afweging door de verantwoordelijke, oftewel de organisatie die de gegevens verwerkt, zoals bijvoorbeeld een ziekenhuis. Het zijn dan de professionals die zorgvuldig en rechtmatig met de gegevens om moeten gaan. Wij als burgers, maar ook de toezichthouder (Autoriteit Persoonsgegevens), hebben de schone taak daarop toe te zien. Daar waar zelfregie kan, moeten we dat zeker doen, maar lang niet altijd biedt dat de beste waarborgen. Dan ligt de focus meer op het transparant maken van de zorgvuldigheid en rechtmatigheid. Vertrouwen in een goede omgang met gegevens door de gegevensverwerkende partij is uiteindelijk ook veel waard. Er waren dit jaar zowel inzendingen die op deze manier met gegevensuitwisseling tussen burgers en organisaties zijn omgegaan, maar ook die andere uitgangspunten hebben genomen. Hieronder komt dit nader aan de orde. Wij zijn als jury zeer verheugd en verrast door de hoge kwaliteit van de inzendingen. Dit zal zeker bijdragen aan een kwaliteitsverhoging van toepassingen in de markt, maar ook aan het Nederlandse privacybewustzijn.

IRMA: I Reveal My Attributes

IRMA (I Reveal My Attributes) is een state-of-the-art open source identity platform waarin gebruikers zich middels een app kunnen authenticeren op basis van één of meer kenmerken vanuit hun verschillende rollen (contextuele authenticatie). Deze authenticatie is niet identificerend: door gebruik te maken van een 1-op-1 relatie tussen gebruiker en dienstverlener zijn zogenaamde “brokers” niet meer nodig en kan de gebruiker anoniem gebruikmaken van diensten, zonder wachtwoord en met een minimum aan benodigde kenmerken.

Het systeem is ontwikkeld door de Digital Security onderzoeksgroep van de Radboud Universiteit Nijmegen. Sinds eind 2016 is IRMA ondergebracht bij de onafhankelijke stichting Privacy by Design.

De jury prijst de ontwikkeling van IRMA vanuit de academische wereld als algemeen bruikbare *privacy by design* toepassing voor zowel de private als de publieke sector. Als middel voor privacyvriendelijke authenticatie spreken het grote innovatieve vermogen van de gehanteerde open-source techniek, de directe inzetbaarheid en de potentiële maatschappelijke impact van IRMA de jury enorm aan.

In het bredere kader van Nederland Privacy Gidsland is IRMA door de jury daarom unaniem gekozen als winnaar van de Nederlandse Privacy Awards 2018.

Schluss

Het uitgangspunt van Schluss is dat iedereen de baas wordt over zijn of haar gegevens op internet door middel van een digitale kluis waar de burger teksten, foto's, filmpjes etc. veilig in opbergt en bepaalt wie wat mag zien.

Daar waar het gaat om gegevens waarover de betrokkene zelf regie heeft (en zoals Schluss uiteindelijk is begonnen, als contactgegevens-update-toepassing), acht de jury dit zeer geschikt. Met een vereenvoudigde versie, aansluitend bij de initiële ideeën, en die verder te ontwikkelen zou de toepassing een belangrijke bijdrage aan burgerparticipatie kunnen opleveren. Een aandachtspunt is de opschaling naar complexere toepassingen, zoals een medisch dossier, waarvan met name de compliance-kant nog moet worden uitgewerkt. Vooral de aanname dat privacy de meeste waarborgen biedt als de burger de volledige regie over zijn gegevens zou hebben moet uitgewerkt worden naar een professionele afweging (zie algemene paragraaf hierboven). De wet biedt immers ook ruimte voor een professionele afweging door de verantwoordelijke (mede door de andere grondslagen uit art. 8 Wbp / art. 6 AVG).

Zelfbeschikking over gegevens die geregistreerd kunnen worden door de betrokkene is van toegevoegde waarde, waarbij echter de bereidheid van consumenten om te betalen voor privacydiensten wellicht nog een aandachtspunt zou kunnen gaan vormen.

TrustTester

TrustTester is een toepassing die door tussenkomst van een burger bepaalde beweringen, zoals "mijn inkomen is € x per jaar" verifieert bij de bron in het kader van de aanvraag van een bepaalde voorziening, zoals een hypotheek of een sociale huurwoning. Er worden geen inhoudelijke gegevens tussen partijen uitgewisseld door gebruikmaking van een betrouwbare derde partij en homomorfe encryptie. TrustTester is volgens de jury een (technisch) goed doordacht concept met als onderscheidend element dat er geen inhoud wordt "verplaatst", maar alleen beweringen worden geverifieerd door partijen die de authentieke bron bezitten. De innovatie levert hierdoor een belangrijke bijdrage aan privacy en komt de bescherming van persoonsgegevens en het individu ten goede.

Een aandachtspunt is de frequentie van toepasbaarheid, de besproken voorbeelden richten zich bijvoorbeeld op verificatie van inkomen voor huurwoning / hypotheek e.d. (dit komt maar 1x per x jaar voor). Er is echter een connectie met de overheid, waardoor deze toepassing qua frequentie meer betekenis kan krijgen. De praktijk zal moeten uitwijzen of met deze summiere informatie diensten nog goed kunnen worden afgenomen. Een marktonderzoek daarnaar zou een goede toevoeging kunnen zijn. Over het verdienmodel is nagedacht, die zit voornamelijk in een besparing van transactie- en verificatiekosten van organisaties (voorbeeld: het kost een bank momenteel zo'n €7.000 per aanvraag om de stukken bij elkaar te krijgen en te beoordelen). Uiteindelijk zal dit omgevormd moeten worden naar een zogenaamd abonnement o.i.d.

Personal Health Train

Personal Health Train is een samenwerking tussen de Universiteit van Maastricht, Hogeschool Zuyd en 25 partners die in januari 2017 van start gegaan is met het ontwikkelen van een technisch concept voor de uitwisseling van medische onderzoeksgegevens.

In de gezondheidszorg zijn behandelgegevens van cruciaal belang om klinisch onderzoek uit te voeren. Hierbij dient de bescherming van persoonsgegevens uitgangspunt te zijn en dient de toestemming van betrokkene(n) door de deelnemende gezondheidsinstelling zo specifiek mogelijk te worden gewaarborgd.

Personal Health Train is erin geslaagd een methode te ontwikkelen die ervoor zorgt dat beperkte medische data, die afgestemd zijn op de onderzoeksvraag, middels een ‘digitaal treintje’ worden opgehaald bij gezondheidsorganisaties. Persoonsgegevens blijven op deze wijze in de gezondheidscentra en worden niet gedeeld.

Op dit moment leveren 20 organisaties over de gehele wereld data aan voor klinisch onderzoek. Het systeem biedt mogelijkheden om verder te ontwikkelen als een ‘nuts infrastructuur’ die breder kan worden gebruikt voor de uitwisseling van medische gegevens. Over de hele wereld is er brede belangstelling voor, en ook de Nederlandse overheid is geïnteresseerd.

Jeugd Implementatieplan Privacy (JIP)

De gemeente Amsterdam heeft sinds 2016 een veelomvattend Jeugd Implementatieplan Privacy (JIP), gericht op diverse verbeteringen ten aanzien van privacy in het gemeentelijke jeugddomein. Een belangrijk positief aspect van JIP is dat burgers (jongeren, ouders, hulpverleners etc) hierbij het uitgangspunt zijn en serieus genomen worden voorafgaand aan het maken van beleid. De betrokken burgers staan centraal en hun input vormde de start van JIP. Ook positief is dat er veel verschillende partijen (waaronder ketenpartners) en externe experts betrokken zijn en dat er actief aan bewustwording en interne cultuur rondom privacyvriendelijke informatiedeling gewerkt wordt. JIP kan hierdoor het startpunt vormen voor een bredere positieve trend bij de gemeente Amsterdam in het gehele sociale domein en wellicht ook daarbuiten, ook bij andere Nederlandse gemeenten. De jury moedigt de gemeente Amsterdam in dit verband aan om concrete resultaten te (blijven) bewerkstelligen en *privacy by design* actief te implementeren.

‘Referendum-studenten’

Op initiatief van vijf Amsterdamse studenten wordt op 21 maart a.s. een nationaal referendum gehouden over de controversiële nieuwe Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (‘Sleepwet’). Ongeacht de uitkomst van dit referendum zal dit leiden tot een hoger (en waarschijnlijk kritischer) Nederlands privacybewustzijn. Reeds dit feit vormt voor de jury unaniem reden om deze studenten te belonen met een Nederlandse Privacy Award (Aanmoedigingsprijs).

Alle inzendingen zijn allereerst gescreend op de volgende aspecten:

- a) Het hebben van een privacy verantwoordelijke (FG, PO) in de organisatie
- b) Toepassen van een privacy policy
- c) Toepassen van risico analyse(s)
- d) Privacy *awareness* in de organisatie
- e) Een inzichtelijk privacybeleid en communicatie hiervan.

Vervolgens zijn alle genomineerden beoordeeld op de volgende criteria:

- f) *Innovatief vermogen*: het product, proces of dienst biedt een noviteit op privacygebied en heeft zich in de markt nog niet technisch en/of commercieel bewezen;
- g) *Maatschappelijke impact*: de innovatie levert een bijdrage aan privacy en komt de bescherming van persoonsgegevens en het individu ten goede;
- h) *Focus*: het product, proces of dienst levert in grote mate toegevoegde waarde aan de markt/consument;
- i) *Zelfredzaamheid*: het product, proces of dienst is binnen een reële termijn (ca 3 jaar) economisch realiseerbaar. Er is een businessmodel.

De jury heeft tevens een aangekondigd bedrijfsbezoek aan alle genomineerden gebracht.

Om te garanderen dat de verkiezing van de Awards objectief verliep, was het niet toegestaan dat de jury een deelname zou beoordelen van de eigen organisatie.

Jury Nederlandse Privacy Awards

De onafhankelijke vakjury bestaat uit privacy-experts uit diverse sectoren:

- Bas Filippini, oprichter en voorzitter Privacy First (jury-voorzitter)
- Paul Korremans, data protection & security professional, Comfort Information Architects
- Marie-José Bonthuis, eigenaar IT's Privacy
- Bart van der Sloot, senior researcher, Tilburg University
- Marjolein Lanzing, promovenda Filosofie & Ethiek, Eindhoven University of Technology.

Privacy First organiseert de Nederlandse Privacy Awards met steun van Stichting Democratie & Media en Adessium Foundation, in samenwerking met ECP.

Over Privacy First

Privacy First is een onafhankelijke stichting met als doel het behoud en de bevordering van het recht op privacy, waaronder:

- Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer
- Bescherming van persoonsgegevens
- Vertrouwelijke communicatie
- Lichamelijke integriteit.

Privacy First heeft als doel deze rechten op een gedegen manier te laten vastleggen in de wet en treedt hierin actief op in de vorm van politieke lobby, juridische actie en rechtszaken, informatieverstrekking en campagnes voor het grote publiek.

Amsterdam, 30 januari 2018; 17:00u.

